

Осыған байланысты қазіргі уақытта ақпараттық-коммуникациялық технологияларды перспективалы дамытудың әлеуетті мүмкіндіктері: цифрлық экономиканы дамытудың негізгі факторларының бірі болып табылатын білім экономикасына көшу; ақпараттық-коммуникациялық технологияларды құру орталықтарын және өнімнің көрсетілетін қызметтердің жаңа түрлерін елдің шығыс және оңтүстік өңірлеріне көшіру; халыққа арналған электрондық мемлекеттік және әлеуметтік маңызы бар көрсетілетін қызметтерді әзірлеу негізінде елеулі түрде өсіп келе жатқанын атап өткен жөн.; инновациялық шаруашылық жүргізуші субъектілердің университеттермен, фаблабомдармен, технопарктермен, бизнес-инкубаторлармен ынтымақтастығы, соның арқасында өнімнің көрсетілетін қызметтердің түбегейлі жаңа түрлерінің пайда болуы; электрондық кәсіпкерлікті дамыту және электрондық транзакциялар үшін жаңа заңнамалық және технологиялық тетіктерді қалыптастыру; ақпараттық технологиялардың инфрақұрылымдық модельдерін әзірлеу кезінде шығындарды оңтайландыру.

Мемлекеттік және муниципалды басқару жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етудегі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлін күшейтудің ұйымдастырушылық-экономикалық факторы қазіргі уақытта елдегі цифрлық экономиканы дамытудың басым шарттарының бірі болып табылады. Бұл ретте кешенді талдамалық міндеттерді шешу үшін қолданылатын әлеуметтік желілер технологияларын кеңінен пайдаланумен және дамыған бұлтты инфрақұрылыммен үйлестіре отырып, АТ-аутсорсинг нарығын, мобильді құрылғылар мен қосымшаларды дамытуға ерекше рөл бөлу керек. Мұндай жағдайларда бұлтты шешімдер, деректердің үлкен көлемі, Мобильді және әлеуметтік технологиялар өзара дамуды ынталандырады. Сонымен қатар, мобильді құрылғыларды пайдалану деңгейінің өсуіне байланысты әлеуметтік желілердегі пайдаланушылардың белсенділігі артады. Оларда жинақталған мазмұн үлкен деректер технологиялары арқылы ақпаратты талдау және алу үшін маңызды дереккөзге айналады.

Осылайша, желілік инфрақұрылымға жоғары жылдамдықты қол жетімділікті жүзеге асыратын ақпараттық желілерді, жоғары өнімді есептеу платформаларының автоматтандырылған жұмыс істеуінің жаңа модельдері мен процестерін құру, дауысты тану технологияларын, фото, видео және басқа да кескін түрлерін дамыту, кванттық технологияларды дамыту және микро технологияларды құрудың жаңа тәсілдерін қолдану- және нанoeлектроника инфрақұрылымдық және салалық инновацияларды, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласында, ұлттық цифрлық экономиканың әлеуметтік маңызы бар және өнеркәсіптік секторларында экономикалық және инновациялық өсуді енгізуге ықпал ететін ұйымдастырушылық-экономикалық және инновациялық шараларға айналады.

Әдебиеттер

1. Аксюттик Е.А., Кроливецкий Э.Н. Инновационное развитие отраслевых составляющих сферы услуг: монография. СПб.: Арт-экспресс, 2014.
2. Кроливецкий Э.Н., Сажнева Л.П. Ускорение развития и механизм повышения эффективности использования информационно-коммуникационных технологий // Конкурентоспособность в глобальном мире: экономика, наука, технологии. 2017. № 11 (ч. 2). С. 212–214.

Шаймерденова Г.К., 2 курс (Е.А.Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., доцент Набиев Е.Н.

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯЛЫҚ ҮДЕРІСТЕР ЖҮЙЕСІНДЕ

Қазақстан әлемдік экономикалық процестердің қатысушысы ретінде айтарлықтай маңызды рөл атқарады, өйткені ол ресурстардың негізгі түрлерінің едәуір қорына ие, негізгі трансконтиненталдық сауда-көлік жолдарының қиылысында орналасқан, ішкі тұрақтылығын сақтайды, сондай — ақ қолда бар артықшылықтарды пайдалану тиімділігін арттыру мақсатында көптеген өңірлік және өңіраралық жобаларды дамытудың бастамашысы болып табылады.

Нәтижесінде көптеген маңызды проблемаларға барабар жауап табуға мүмкіндік алған әлемдегі интеграциялық процестерді дамыту тәжірибесі көрсеткендей, қазіргі өзара байланысты әлемде егемендікті ұжымдық жүзеге асыру ұлттық мүдделер мен нақты тәуелсіздікті қамтамасыз етудің ең оңтайлы жолы болып табылады [1].

Кішігірім, аз дамыған және қуатты мемлекеттердің аймақтық интеграциялық бірлестіктерге қатысуы оларға қосымша кепілдік пен диктант, қысым және зорлық-зомбылық саясатына тиімді қарсы тұрудың нақты мүмкіндігін береді.

Сондықтан ұлттық қауіпсіздікке төнетін қатерлердің алдын алу Орталық Азия өңірінде қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі негізгі басымдық болып қала береді. Әлемдік практика интеграциялық бірлестіктерді құру құралдарының, әдістерінің елеулі бағажын жинақтады. Бұл ретте ТМД елдері үшін интеграция кезеңдерін дамытудың теориялық мәселелерін, осы процеске әсер ететін факторларды да, сондай-ақ ТМД-да интеграциялық байланыстарды қалыптастыру практикасын талдауды зерттеудің маңызы зор.

Қазақстан үшін бұл проблематиканың ерекше маңызы бар, өйткені Қазақстанның Халықаралық экономикалық интеграцияға қатысуы Қазақстан Республикасы егемендігінің экономикалық негізін құрудың, жоғары экономикалық өсуді қамтамасыз етудің, оның әлемдік қоғамдастыққа толық құқылы мүше ретінде кіруінің шарты болып табылады. Қазақстан Республикасы олардың алғашқы көшбасшыларының бірі және интеграциялық процестердің белсенді дәйекті ұйымдастырушысы болып табылады.

Соңғы жылдары орын алған өзгерістер Қазақстанның посткеңестік кеңістік елдерімен де, алыс шет елдермен де интеграциялануын қажет етеді. Осыған байланысты Қазақстанның интеграциялық ынтымақтастығының басымдықтары:

- Қазақстан, Қытай, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан, Өзбекстан мүше болып табылатын Шанхай Ынтымақтастық Ұйымы (ШЫҰ) шеңберіндегі Қытайдың ОАЖД (1996 ж. 26 сәуір) пайдасына құрылады);

- экономикалық ынтымақтастық ұйымы (ЭБҰ) аясындағы "Ислам әлемі" елдері — Әзірбайжан, Ауғанстан, Иран, Қазақстан, Қырғызстан, Пәкістан, Тәжікстан, Түркменстан, Түркия, Өзбекстан (1985 ж. Біріккен Ұлттар Ұйымы-бұл аймақтық халықаралық ұйым және посткеңестік кеңістікті біріктіретін жалғыз ұйым;

- ТМД мемлекет үстіндегі білім болып табылмайды және ерікті негізде жұмыс істейді.

Қазіргі уақытта 9 мемлекет ТМД мүшелері болып табылады: Әзірбайжан, Армения, Белоруссия, Қазақстан, Қырғызстан, Молдова, Ресей, Тәжікстан, Өзбекстан. Түрікменстан Қауымдастырылған мүше болып табылады.

ТМД мен ЕурАзЭҚ құрылған сәттен бастап интеграциялық басымдықтардың табиғи бөлінуі орын алды. ТМД шеңберінде ортақ білім беру, Мәдени кеңістікті ұйымдастыру және халықаралық терроризмге, есірткі бизнесіне және нашақорлыққа және т.б. қарсы ұжымдық күрес функциялары барған сайын сақталуда, ЕурАзЭҚ-қа қатысушы елдердің базасында Кеден одағын кейіннен экономикалық және валюталық одаққа айналдыра отырып, ортақ кеден кеңістігін қалыптастыру функциялары бекітілді.

Жаһандану экономика саласында да, саясат саласында да еуразиялық интеграциялық процестерді жандандырды. Бұл процестер бір уақытта дерлік жүреді және бір-бірімен өзара байланысты. ЕурАзЭҚ-тың халықаралық беделін БҰҰ-ның функционалдық және өңірлік құрылымдарымен тұрақты байланыстар қолдайды. Мұндай өзара іс-қимыл қоғамдастық алдында тұрған мәселелерді толық шешуге мүмкіндік береді.

ЕурАзЭҚ-тың ТМД-дан айырмашылығы қоғамдастық шеңберінде дамуды үйлестіру осындай халықаралық басқару органдарын құрумен толықтырылады, олардың басты функциясы тиімді халықаралық мамандану мен кооперацияны дамыту, ақпараттық және басқа да жаңа технологияларды бірлесіп әзірлеу мен пайдалану негізінде мемлекеттердің өндірістік және ғылыми-техникалық әлеуетін тығыз байланыстыруға бағытталған орындалуы міндетті мемлекетаралық (үкіметаралық) шешімдер мен заңнамалық актілерді қабылдау болып табылады.

Посткеңестік кеңістіктегі өңірлік интеграция процестері өңірдің барлық елдері үшін барынша қолайлы көп деңгейлі, кезең-кезеңмен, әртүрлі жылдамдықты интеграция моделі шеңберінде жүзеге асырылады. Кезеңділік еркін сауда аймақтарынан кеден және экономикалық одаққа өту процесінде анық байқалады.

Әдебиеттер

1. Амирова Г. К. Қазақстан экономикалық интеграциялық үдерістер жүйесінде // Жас ғалым. — 2016. — № 3 (107). — Б.445-448.